

PÕHJA-PÄRNUMAA VALLA EELARVESTRATEEGIA AASTATEL 2025-2028

Sissejuhatus

Põhja-Pärnumaa valla eelarvestrateegia aluseks on kohaliku omavalitsusüksuse finantsjuhtimise seaduse (edaspidi KOFS) §-d 20 ja 30, „Põhja-Pärnumaa valla finantsjuhtimise kord“ ja „Põhja-Pärnumaa valla arengukava aastani 2030“. Eelarvestrateegiaga kavandatakse finantseerimisplaanid minimaalselt neljaks aastaks (KOKS § 37² lõige 3), käesolevas dokumendis aastateks 2025-2028.

Eelarvestrateegia peaesmärk on tagada stabiilne ja jätkusuutlik eelarvepoliitika, mis võimaldab ellu viia Põhja-Pärnumaa valla arengukavas toodud valdkondade eesmärgid. Arengukava ja eelarvestrateegia on aluseks Põhja-Pärnumaa valla eelarve koostamisel, kohustuste võtmisel ja investeringuprojektide kavandamisel. Eelarvestrateegiat uuendatakse igal aastal. Käesolev eelarvestrateegia on koostatud 2023. aasta ja 2024. aasta esimese kvartali andmetel põhinevate prognooside alusel arengukava tegevuskavas toodud tegevuste elluviimiseks aastatel 2025-2028.

Põhja-Pärnumaa valla eelarvestrateegia esitatakse arengukava osana ning ühtse dokumendina.

Eelarvestrateegia on koostatud tekkepõhiselt ja selles esitatakse:

- Eesti makromajanduse ülevaade ja prognoos
- põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude prognoos
- investeerimistegevuse prognoos
- finantseerimistegevuse prognoos

Eesti makromajandusliku keskkonna ülevaade ja prognoos

Käesolev prognoos tugineb Rahandusministeeriumi 2024. aasta suvisel majandusprognoosil.

Rahandusministeeriumi suvise majandusprognoosi kohaselt pöörduv Eesti majandus 2024. aasta lõpus tõusule, kuid on aasta kokkuvõttes siiski 1-protsendilises languses. Järgmisel paaril aastal on majanduskasv 3% lähedal, seda toetab olukorra paranemine nii tööstus-, ehitus- kui ka teenussektoris.

Välisnõudluse oodatav elavnemine 2024. aasta teisel poolele hakkab avalduma ka Eesti ekspordimahtude taastumises. Ekspordi maht võiks taastuda 2022. aasta ehk languseelsele tasemele 2027. aastal.

Sissetulekute ostujõu kasv, tarbimiskindluse kosumine ja vähenevad intressimaksud pööravad eratarbimise tõusule. 2024. aastal ületab sissetulekute kasv selgelt hinnatõusu ja intressimaksud hakkavad vähenema, mistõttu on tarbimise kasvuks tingimused taas loodud. Erasektori investeringud ootavad aga majandusolude tuntavamalt paranemist. Eksporditurgude kosumine ja intressimäärade langus peaks taastama tavapärase investeringute taseme alates 2025. aastast.

Välis- ja sisemaised tegurid, aga ka maksumeedmed toovad kaasa mõningase hinnatõusu kiirenemise järgmisel aastal. 2024. aasta esimest poolt iseloomustanud inflatsiooni aeglustumise trend on läbi saanud, inflatsiooni 2,5%ne madaltase jäi juunikuusse. Sügiskuudel võib oodata tarbijahindade tõusu kiirenemist

tulenevalt energiahindade languse taandumisest, oodatava majanduse elavnemisega kaasnevast mõjust ning osade toidutoormete kallinemisest välisturgudel. 2025. aastal toob automaksu lisandumine kaasa inflatsiooni ajutise kiirenemise. Järgnevatel prognoosiaastatel stabiliseerub inflatsioon 2% juures.

Suuremad koondamised on seljataga, aga tööpuuduse tipp võib jääda käesoleva aasta lõppu. Ettevõtete ootused nii kasvuväljavaatele kui ka uute töötajate palkamisele on viimastel kuudel veidi parenenud, kuid jäävad ajaloolises võrdluses endiselt madalaks, mistõttu ootame käesoleva aasta lõpus tööpuuduse väikest kasvu, sh osaliselt hooajaliste tegurite tõttu. Tööturu seisu on suhteliselt soodsana hoidnud töötajate arvu hoidmine ettevõtete poolt, et olla valmis uueks kasvutsükliks. Seega, kui majanduskasv hakkab tasapisi taastuma käesoleva aasta teisest poolest, siis võib hõive suurenemist oodata viitajaga ehk alles 2025. aasta keskpaigast. Pikemaajaliselt piirab edasist hõive kasvu juba praegu kõrge osalusmäär ning oskustööjõu nappus. Seetõttu ei prognoosita alates 2027. aastast märkimisväärset töötajate arvu kasvu. Tööpuudus stabiliseerub prognoosiperioodi lõpuks oma normaaltasemele 6% lähedusse.

Palgakasvu surved vähenevad koos hinnatõusu aeglustumisega. Inflatsioonisurve vähenemise ning käibekasvu aeglustumise tõttu rauges erasektori palgakasv eelmise aasta jooksul ning jõudis 2024. aasta suve alguseks 6-7% lähedale. Prognoosi kohaselt aeglustub palgakasv veelgi, ulatudes käesoleva aasta teises pooles veidi üle 5%. Palgatöötaja ostujõu taastumine võtab aega – netopalgast ostujõud taastub kehtivate maksuseaduste kohaselt sõjaeelsele tasemele umbes 2025. aasta lõpuks.

Koalitsioonileppega plaanitavad eelarveseisu parandavad tulu- ja kulumeetmed mõjutavad Eesti majandusarengu väljavaadet. Meetmed mõjutavad majapidamiste netosissetulekuid, hindasid ja SKPd. Meetmed vähendavad SKP reaalkasvu järgnevatel aastatel ning suurim on mõju 2025. aastale. Koalitsioonileppe stsenaariumi kohaselt kasvab majandus järgmisel aastal 2,1% ning 2026. aastal 2,7%. Tarbijahindade tõus kiireneb käibemaksu ja aktsiiside tõusu tõttu järgmisel aastal 0,8 ning 2026. aastal 1 protsendipunkti võrra.

Põhja-Pärnumaa valla majandusliku olukorra analüüs ja prognoos eelarvestrateegia perioodiks aastatel 2025- 2028.

Põhja-Pärnumaa vallas on 86 küla ja kolm alevit. Vallas on kolm halduskeskust, mis asuvad Väandras, Pärnu-Jaagupis ja Tootsis. Haldusterritooriumi suurus on 1010,1 km². Põhja-Pärnumaa elanike koguarv oli 31.12.2023 seisuga 7887 inimest (31.12.2022 7975 inimest, vähenemine 88 inimese võrra).

Tööealine elanikkond moodustab Põhja-Pärnumaa valla elanikkonnast 31.12.2023 seisuga 54,5% (4303 inimest, 2022.a lõpus 4467 – vähenemine 164 inimese võrra). Arvestatud on inimesi vanuses 19-64. Töötuid oli 31.12.2023 seisuga 288. Töötuse määr oli vallas 2023. a lõpus 6,7% (2022. aasta lõpus 5,5%) ja kogu Eestis 6,4% (2022. aasta lõpus 5,6%).

Eelarvestrateegia koostamise aluseks on arengukava tegevuskava, kus on planeeritud järgmise nelja aasta strateegilised eesmärgid:

- elukeskkonna säilitamine ja parendamine;
- kvaliteetne, kaasaegne ning optimeeritud haridus- ja kultuuriasutuste koostöövõrgustik;
- kvaliteetne ja optimaalne heaolu- ja sotsiaalteenuste võrgustik

Andmed on esitatud Rahandusministeeriumi poolt kinnitatud tabelis, kus on eelmise aasta tegelikud, jooksva aasta eeldatavad ja aastateks 2024-2028 prognoositavad põhitegevuse tulud, eeldatavad põhitegevuse kulud, investeerimistegevuse olulisemad tegevused, eeldatav finantseerimistegevuse maht ning likviidsete varade muutus.

Tabel 1 Eelarvestrateegia aastateks 2025-2028

Põhja-Pärnumaa vald	2023 täitmine	2024 eeldatav täitmine	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	17 270 114	18 522 951	19 035 628	19 790 928	20 547 704	21 231 010
Maksutulud	8 182 472	9 140 000	9 529 000	9 919 080	10 299 803	10 695 755
sh tulumaks	7 882 975	8 800 000	9 152 000	9 518 080	9 898 803	10 294 755
sh maamaks	299 322	338 000	376 000	400 000	400 000	400 000
sh muud maksutulud	175	2 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Tulud kaupade ja teenuste müügist	2 459 800	2 739 769	2 976 757	3 020 595	3 171 625	3 330 206
Saadavad toetused tegevuskuludeks	6 350 449	6 218 182	6 029 871	6 151 253	6 276 276	6 405 049
sh tasandusfond	1 588 443	1 883 819	1 983 819	1 983 819	1 983 819	1 983 819
sh toetusfond	4 276 731	3 928 206	4 046 052	4 167 434	4 292 457	4 421 230
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	485 275	406 157	0	0	0	0
Muud tegevustulud	277 393	425 000	500 000	700 000	800 000	800 000
Põhitegevuse kulud kokku	16 876 817	17 474 239	18 014 436	18 609 682	19 214 493	19 849 538
Antavad toetused tegevuskuludeks	932 372	1 236 270	1 184 500	1 220 035	1 256 636	1 294 335
Muud tegevuskulud	15 944 446	16 237 969	16 829 936	17 389 647	17 957 857	18 555 203
sh personalikulud	10 479 891	11 273 215	11 628 700	11 977 561	12 336 888	12 706 995
sh majandamiskulud	5 459 195	4 828 112	5 021 236	5 222 086	5 430 969	5 648 208
sh muud kulud	5 360	136 642	180 000	190 000	190 000	200 000
Põhitegevuse tulem	393 296	1 048 712	1 021 192	1 181 246	1 333 211	1 381 472
Investeeringitegevus kokku	-1 694 177	-1 017 000	-587 000	-1 130 800	-1 147 000	-757 000
Põhivara müük (+)	108 900	23 000	100 000	0	0	0
Põhivara soetus (-)	-1 968 197	-787 400	-483 000	-1 594 000	-1 243 000	-493 000
<i>sh projektide omaosalus</i>	-1 389 497	-742 400	-378 000	-821 800	-838 000	-448 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	578 700	45 000	105 000	772 200	405 000	45 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-155 757	-90 000	-115 000	-115 000	-115 000	-115 000
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	-49 997	0	0	0	0	0
Finantstulud (+)	4 965	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
Finantskulud (-)	-212 791	-213 600	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
Eelarve tulem	-1 300 881	31 712	434 192	50 446	186 211	624 472
Finantseerimistegevus	306 851	-6 112	-430 953	-86 073	-147 639	-619 437
Kohustiste võtmine (+)	959 257	750 000	370 000	800 000	800 000	400 000
Kohustiste tasumine (-)	-652 405	-756 112	-800 953	-886 073	-947 639	-1 019 437
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-760 236	25 600	3 239	-35 627	38 572	5 035
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+/-)	233 794	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	44 883	70 483	73 722	38 095	76 667	81 702
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	5 544 365	5 538 253	5 107 300	5 021 227	4 873 588	4 254 151
Netovõlakoormus (eurodes)	5 499 482	5 467 770	5 033 578	4 983 132	4 796 921	4 172 449
Netovõlakoormus (%)	31,8%	29,5%	26,4%	25,2%	23,3%	19,7%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	13 816 091	14 818 361	14 276 721	13 853 650	13 356 008	12 738 606
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	80,0%	80,0%	75,0%	70,0%	65,0%	60,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	8 316 609	9 350 591	9 243 143	8 870 518	8 559 087	8 566 157

Investeeringuobjektid tegevusalade lõikes.

Investeeringuobjektid	2023 täitmine	2024 eeldatav täitmine	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
01 Üldised valitsussektori teenused	0	34 000	0	75 000	75 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	0	34 000	0	75 000	75 000	0
04 Majandus	63 086	302 000	163 000	214 000	243 000	238 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	42 924	0	0	55 200	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	20 162	302 000	163 000	158 800	243 000	238 000
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	85 648	229 000	120 000	120 000	120 000	120 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	42 824	45 000	45 000	45 000	45 000	45 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	42 824	184 000	75 000	75 000	75 000	75 000
08 Vaba-aeg, kultuur ja religioon	0	0	25 000	25 000	25 000	25 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	0	0	25 000	25 000	25 000	25 000
09 Haridus	1 293 898	187 000	135 000	1 120 000	740 000	70 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	446 865	0	60 000	672 000	360 000	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	847 033	187 000	75 000	448 000	380 000	70 000
10 Sotsiaalne kaitse	179 055	35 400	40 000	40 000	40 000	40 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	89 293	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	89 762	35 400	40 000	40 000	40 000	40 000
KÕIK KOKKU	1 621 687	787 400	483 000	1 594 000	1 243 000	493 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	621 906	45 000	105 000	772 200	405 000	45 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	999 781	742 400	378 000	821 800	838 000	448 000

Põhitegevuse tulud

Tulenevalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusest käsitletakse põhitegevuse tuludena maksutuluseid, tuluseid kaupade ja teenuste müügist, saadavaid toetusi ja muid tegevustuluseid.

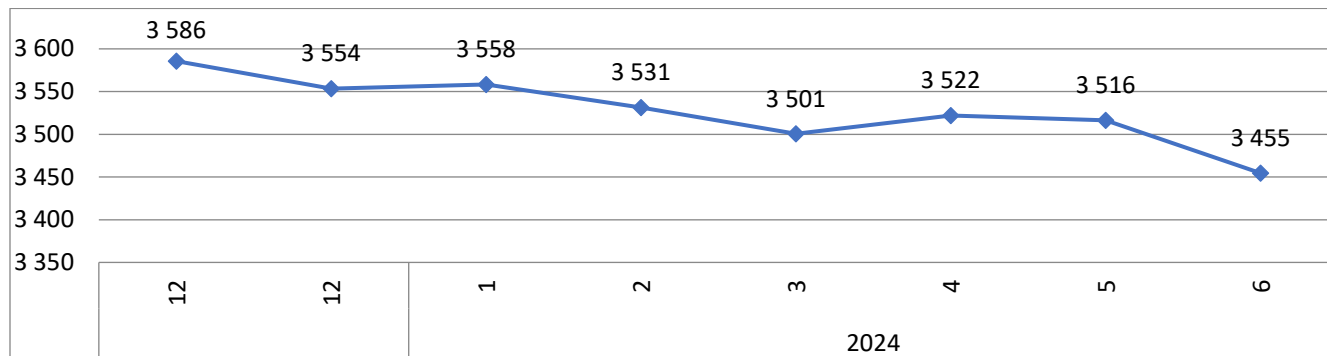
Põhja-Pärnumaa valla tuludest suurima osakaaluga on maksutulud, millest omakorda laekub enamus eraldisena füüsilise isiku maksustatavast tulust ja väiksem osa maamaksust. Teisel kohal on saadavad toetused tegevustoetuseks, sh tasandusfond ja toetusfond, kolmandas grupis tulud kaupade ja teenuste müügist ning neljandas grupis muud tegevustulud, mis moodustuvad maavarade kaevandusõiguse tasudest ja taluvustasudest. Põhitegevuse tulude koosseisu ei kuulu saadavad toetused põhivara soetuseks, põhivara müügitulu ega finantstulud.

Põhitegevuse tulud suurenevad vaadeldaval perioodil prognoosi kohaselt ca 3-4% aastas.

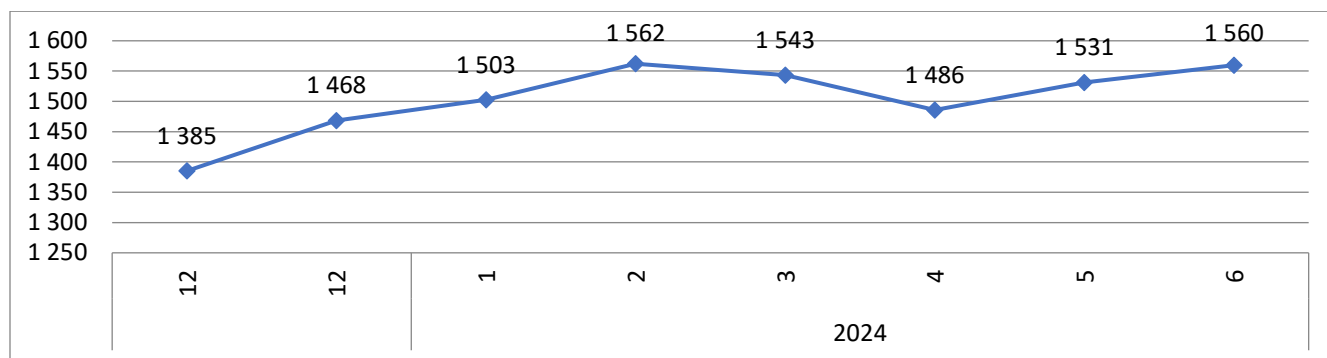
Üksikisiku tulumaks on kohaliku omavalitsuse tulubaasi oluline osa, mille laekumine sõltub maksumaksjate arvust ja inimestele väljamakstavatest summadest. 2024. a eelarves moodustab üksikisiku tulumaks põhitegevuse tuludest ca 49%, 2025. aastal eeldatavalt ca 48%.

Maksumaksjate keskmine arv on olnud viimastel aastatel 3500 maksumaksja juures (Joonis 1). Selleks, et valda tuleks elama uusi tööealisi inimesi, kuna tulumaksu laekumine on otseselt seotud maksumaksjate arvu ja nende poolt teenitava tuluga (Joonis 2), alustati 2023. aastal üürimajade projekteerimisega. Esimene üürimaja pidi valmima 2025. aastal Pärnu-Jaagupisse. 2024. aastal on üürimajade ehitamise kava pandud pausile ning otsitakse sobivat rahastusmudelit. Plaanis on ehitada kokku 9 korterelamut, igas 15 korterit.

Joonis 1. Põhja-Pärnumaa valla maksumaksjate arv detsember 2022 kuni juuni 2024

Joonis 2. Keskmise väljamaks füüsilistele isikutele Põhja-Pärnumaa vallas detsember 2022- juuni 2024

Rahandusministeeriumi suvise majandusprognoosi kohaselt jääb edaspidi tulumaksu laekumiste kasv ca 4% piiresse. Kohalikele omavalitsustele maksumaksjate tulust eraldatava summa protsent on alates 01. jaanuarist 2024 11,89, millele lisandub 2,5% residendist füüsilise isiku riiklikust pensionist (Tulumaksuseadus § 5 lg 1 ja 2). Alates 01. jaanuarist 2025 on vastavad protsendid 11,29 ja 5,5, alates 01. jaanuarist 2027 on need 10,64 ja 8,5 ning alates 01. jaanuarist 2027 10,23 ja 10,23. Viimase jaotuse põhimõtte juurde on kavas ka pidama jääda. Prognoosi kohaselt selline muudatus tulumaksu laekumiste summat väga suurel määral ei mõjuta, kuna pensionid on väiksemad kui palgatulu ning nendelt laekuv tulumaksu osa kompenseerib heal juhul maksumaksjate arvu vähenemise.

Tabel 2 Üksikisiku tulumaksu laekumise prognoos

	2023 tegelik	2024 prognoos	2025 prognoos	2026 prognoos	2027 prognoos	2028 prognoos
Maksumaksjate keskmine arv	3 558	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
Maksumaksjate arvu muutus võrreldes eelmise aastaga	-20	-58	0	0	0	0
Üksikisiku tulumaksu laekumine	7 882 975	8 800 000	9 152 000	9 518 080	9 898 803	10 294 755
Tulumaksu kasvu prognoos võrreldes eelmise aastaga,%	111%	112%	104%	104%	104%	104%
Protsent kohalikele omavalitsustele eraldatavast maksumaksjate maksustatavast tulust	11,89	11,89	11,29	10,64	10,23	10,23
Protsent kohalikele omavalitsustele eraldatavast pensionisaajate maksustatavast tulust	0	2,5	5,5	10,64	10,23	10,23

Tulumaksu laekumine maksumaksja kohta	2216	2514	2615	2719	2828	2941
Pensionitulu saajate arv	x	2239	2239	2239	2239	2239
Pensionitulu saaja kohta	x	739	776	815	856	899

Maamaks on riiklik maks, mis laekub kohaliku omavalitsuse eelarvesse. Maade hindamist korraldab Maa-amet ja see viidi läbi 2022. aasta sügisel. Maa maksustamishinnad avalikustatakse katastris. 2022. aasta maade hindamise tulemused hakkavad kehtima alates 2025. aastast ja selle tulemusel suureneb maamaksu laekumine ca 10% aastas.

Reklaamimaks on seaduse mõistes kohalik maks, mille eesmärk on reklaami korraldamisega seotud tegevuste reguleerimine. Reklaamimaksust saadav tulu on minimaalne, kuna see kehtib ainult endise Halinga valla territooriumil.

Tulud kaupade ja teenuste müügist moodustasid 2023. a ca 15% põhitegevuse tuludest ja sama proportsioon jääb kehtima ka 2024. ja 2025. aastal, olles ca 15-16% tuludest. Siin kajastatakse Põhja-Pärnumaa Vallavalitsuse ja tema hallatavate asutuste teenitud tulu nii kaupade müügist kui ka mitmesuguste teenuste osutamisest, nt õppetasad, toiduraha, teiste KOV-te tasutud haridusasutuste kohamaksud jne. Antud tulugrupile on eelarvestrateegia perioodil kavandatud ca 5%line tõus valla poolt pakutavate teenuste hinnapoliitika ülevaatamise tulemusel. Seoses 2023. aastal käivitunud hooldereformiga lisandub igal aastal tuludesse ka ca 300 000 eurot Põhja-Pärnumaa valla hoolekandeesutustes viibivate teiste valdade elanike eest.

Muu tegevustulu koosseisus käsitletakse kaevandusõiguse tasusid, vee erikasutustasu ja saastetasusid, mis eeldatavalt kasvavad seoses maavarade kaevandamise vajaduse tõusuga Via Baltica maantee neljarealiseks ehitamise ja Rail Balticu raudtee rajamisega. Täiendava tuluna muu tegevustulu grupis lisandunud Tootsi-Sopi tuulepargi taluvustasu. 2025. aastal on see arvestuslikult 500 000 eurot. Antud tulugrupi prognoose järgnevateks aastateks korrigeerime 2025. aastal arengukava ja eelarvestrateegia korralise ülevaatamise käigus, kui Sopi-Tootsi tuulepark on täisvõimsusel tööle hakanud ja laekumistest selgem ülevaade.

Saadavad toetused jagunevad riigieelarvest eraldatavateks tasandus- ja toetusfondiks, mille summad kinnitatakse alati jooksva aasta veebruaris ning muudeks sihtotstarbelisteks tuludeks.

Tasandusfondi eesmärk on ühtlustada omavalitsuste võimalusi avalike teenuste osutamisel. Tasandusfondi arvestuse aluseks on parameetrite hinded eurodes ühe lapse, kooliealise, tööealise, vanuri, arvestusliku teepikkuse ja hooldatava või hooldajateenust saava puudega isiku kohta. Arvestuslik maksumus saadakse statistiliste näitajate ja ühiku maksumuse korrutiste summeerimisel.

Toetusfondi eraldiste hulka kuuluvad toetused üldhariduskoolidele, koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööjõukuludele, raske ja sügava puudega lastele abi osutamiseks, huviharidusele, teede korrashoiuks, samuti toimetulekutoetus, jäätmehoolduse arendamise toetus, sotsiaalteenuste korralduse ja arenduse toetus. Toetusfondi eraldised on konkreetsete ülesannete täitmiseks. Toetusfondi kasvuks on eelseisvaks perioodiks planeeritud ca 3% aastas.

Põhitegevuse kulud

Põhitegevuse kulude planeerimisel on eesmärk tagada eelarve tasakaal ja finantsdistsipliini meetmete rakendamine, samuti viia ellu arengukavas planeeritud eesmärgid. Põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahest moodustub põhitegevuse tuleml, mis Kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seaduses kehtestatud finantsdistsipliini meetme kohaselt peab olema aruandeaasta lõpu seisuga vähemalt null või positiivne.

Põhitegevuse kulud jagunevad:

antavad toetused:

sotsiaaltoetused

muud toetused füüsilistele isikutele ja sihtotstarbelised toetused tegevuskuludeks

muud tegevuskulud:

personalikulud

majandamiskulud

muud kulud

Põhitegevuse kulud suurenevad prognoosiperioodil ca 3-4% aastas. Põhitegevuse kulude stabiilsena hoidmiseks tuleb jätkuvalt üle vaadata valla hallatav kinnisvara, võõranda põhitegevuseks mittevajalik vara ja rakendada energiasäästu meetmeid.

Reservfondi suurus on igal aastal vähemalt 1% tuludest, so 180 000 – 200 000 eurot aastas.

Investeermistegevus

Investeermistegevuses kajastuvad järgmised tegevused:

- Põhivara müük
- Põhivara soetus
- Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine
- Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine
- Osaluste, aktsiate ja osade ost ja müük
- Finantstulud
- Finantskulud

Põhivara müüki on kavandatud 2025. aastal ca 100 000 euro ulatuses. Järgnevatel aastatel vara müüki planeeritud ei ole. Kuna valla põhitegevuseks mittevajaliku vara müümine on oluline vallavara efektiivse kasutamise seisukohast ja annab võimaluse suunata saadavad vahendid vajalike objektide ehitusse, siis vajadusel seda ka tehakse ja kajastatakse tuluna vastava aasta eelarves.

Põhivara soetuse maht on kavandatud 2025. aastal summas ca 0,5 miljonit eurot (omaosalus 78%), 2026. aastal 1,6 miljonit eurot (omaosalus ca 50%), 2027. aastal 1,2 miljonit eurot (omaosalus ca 67%), 2028. aastal 0,4 miljonit eurot (omaosalus ca 90%). Eelarvestrateegia tabelis number 3 on investeeringud jaotatud tegevusalade alusel ja näidatud ära valla omaosaluse ja toetuse osakaal.

Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine sisaldab läbivalt 45 000 eurot aastas hajaasustusprogrammi läbiviimiseks riigipoolse osalusena. 2026. aastasse planeeritava Tootsi kooli staadioni rekonstrueerimiseks on loodetav toetus 60% ulatuses kogumaksumusest ehk 60 000 eurot, 2026. aastasse planeeritud Pärnu-Jaagupi kooli staadioni rekonstrueerimiseks 270 000 eurot (60% kogumaksumusest) ja Vändra tenniseväljaku ehituseks loodetav toetus Rohelise Jõemaa Koostöökogult samuti 60% ulatuses projekti kogumaksumusest ehk 42 000 eurot. 2026. ja 2027. aastasse on planeeritud Pärnu-Jaagupi Lasteaed Pesamuna juurdeehitus, mille loodetav toetus on 60% maksumusest, kokku ca 720 000 eurot.

Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine sisaldab sihtotstarbeliselt vahendeid hajaasustusprogrammi jaoks ca 90 000 euro eest aastas.

Finantstuludeks ca 6000 eurot aastas ja finantskuludeks (tasutavad pangaintressid) ca 200 000 eurot aastas. Tasutavate intresside summa sõltub sellest, kuidas muutub euribor, millega on laenu seotud. Rahandusministeeriumi suvise prognoosi kohaselt on oodata mõningast euribori langust, mis lubab arvestada tasutavate intresside summa stabiilsena.

Tabel 3 Suuremad investeeringud nimeliselt

Investeeringuobjektid	2023 täitmine	2024 eeldatav täitmine	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Peaväljakute ideekonkursi auhinnafond/koolide ümbruse liikluskorralduse lahendused	0	34 000	0	75 000	75 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	0	34 000		75 000	75 000	0
Vallateed	59 414	272 000	133 000	134 000	143 000	138 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	59 414	272 000	133 000	134 000	143 000	138 000
Tootsi piirkonna investeeringud (kergliiklustee)	0	0	30 000	80 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	55 200	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	0	0	30 000	24 800	0	0
Tootsi piirkonna investeeringud	0	0	0	0	100 000	100 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	0	0	0	0	100 000	100 000
Vändra bussijaama omaosalus	0	30 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	0	30 000	0	0	0	0
Elamumajandus, üürimaja projekt	63 087	59 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	63 087	59 000	0	0	0	0
Hajaasustusprogramm	80 000	90 000	90 000	90 000	90 000	90 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	40 000	45 000	45 000	45 000	45 000	45 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	40 000	45 000	45 000	45 000	45 000	45 000
Kriisivalmidus	0	0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	0	0	0	0	0	0
Pärnu-Jaagupi Spordikeskus	30 000	0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	30 000	0	0	0	0	0
Vaba aja üritused	59 162	0	25 000	25 000	25 000	25 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	59 162	0	25 000	25 000	25 000	25 000
Põhja-Pärnumaa Raamatukogu	31 808	0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	31 808	0	0	0	0	0
Pärnu-Jaagupi Rahvamaja	31 123	0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	31 123	0	0	0	0	0
Suurejõe Rahvamaja	7 584	0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	7 584	0	0	0	0	0
Vihtra Külakeskus	17 930	0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	17 930	0	0	0	0	0
Pärnu-Jaagupi Lasteaed Pesamuna	33 893	70 000	0	600 000	600 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0		0	360 000	360 000	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	33 893	70 000	0	240 000	240 000	0
Vändra Lasteaed	39 278	77 000	0	0	0	70 000

<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus) projekteerimine</i>	39 278	77 000	0	0	0	70 000
Tootsi Lasteaed-põhikool	1 129 897	0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	443 626	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	686 271	0	0	0	0	0
Juurikaru Põhikool	0	15 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	0	15 000	0	0	0	0
Tootsi põhikooli staadion	0	0	100 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	60 000	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	0	0	40 000	0	0	0
Pärnu-Jaagupi Põhikool (juurdeehituse projekt)	18 421	10 000	0	0	70 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	18 421	10 000	0	0	70 000	0
Pärnu-Jaagupi põhikooli staadion	0	0	35 000	450 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0		270 000	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	0	0	35 000	180 000	0	0
Vändra Gümnaasium	72 409	15 000	0	0	70 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	72 409	15 000	0	0	70 000	0
Vändra Muusikakool	0	0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	0	0	0	0	0	0
Multifunktsionaalne spordiväljak Vändra Gümnaasiumi juurde	0	0	0	70 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	42 000	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	0	0	0	28 000	0	0
Tootsi Hooldekodu	12 189	25 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	12 189	25 000	0	0	0	0
Põhja-Pärnumaa Sotsiaalkeskus	46 432	10 400	40 000	40 000	40 000	40 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	46 432	10 400	40 000	40 000	40 000	40 000
Vändra Alevi Hoolekandekeskus	38 833	0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	38 833	0	0	0	0	0
Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse	93 781	0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	93 781	0	0	0	0	0

- 2025. aasta suurimaks objektiks on Tootsi põhikooli staadioni rekonstrueerimine. Eeldatavaks maksumuseks on 100 000 eurot, millest 60% on loodetav toetus Rohelise Jõemaa Koostöökogult ja omaosalus kaetakse Tootsi tuulepargi taluvustasudest.
- 2025. aastal on plaanis koostada ka Pärnu-Jaagupi Põhikooli staadioni rekonstrueerimise projekt (35 000 eurot).
- Teehoiukava alusel jätkub vallateedele tolmuwabade katete ehitus, 2025. aastal ca 133 000 euro ulatuses ja järgnevatel aastatel umbes samas suurusjärgus.
- Tänavavalgustuse uuendamiseks on planeeritud igal aastal ca 30 000 eurot.
- Aastatesse 2026 ja 2027 on planeeritud Pärnu-Jaagupi Lasteaed Pesamuna juurdeehitus. Orienteeruv maksumus 1 200 000 eurot, millest omaosalus 480 000 eurot;

- Pärnu-Jaagupi kooli staadion rekonstrueerimine (maksumus orienteeruvalt 450 000 eurot), omaosalus 40% (180 000 eurot) on planeeritud 2026. aastasse ja samal aastal on plaanis uuendada ka Vändra tenniseväljakut, mille omaosalus 40% on 28 000 eurot. Toetused loodetakse saada tõukefondidest.
- Sotsiaalkorterite renoveerimiseks on planeeritakse igal aastal ca 40 000 eurot aastas.
- Hajaasustuse programmis osalemiseks on planeeritud ca 45 000 eurot aastas, millele riik lisab omalt poolt 45 000 eurot.
- Kaasava eelarve maht on 25 000 eurot aastas.

Finantseerimistegevus

Vallavalitsus võib võtta laenu, emiteerida võlakirju ja võtta kapitalirendikohustusi investeringuteks, osaluste, aktsiate, osade ja muude omakapitaliinstrumentide omandamiseks. 2025. aastal on planeeritud võtta laenu 370 000 eurot, 2026. aastal 800 000 eurot, 2027. aastal 800 000 eurot ja 2028. aastal 400 000 eurot investeerimistegevuse omaosaluse katteks. Võlakohustused langevad 5,5 miljonilt eurolt 2024. aastal ca 4,3 miljoni euroni 2028. aasta lõpuks, põhitegevuse tulude maht tõuseb 18,5 miljonilt eurolt ca 21 miljoni euroni ja netovõlakoormus langeb 30%lt ca 20%ni (netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär 2028. aastal on 60%). Laenude tagasimaksud on ca 900 000 eurot aastas, 2028. aastal 1 miljon aastas. Laenude teenindamiseks vajalik ressurss tuleb omatulude tõusu arvelt.

Finantskulud (pankadele intressideks makstavad summad) on 2024. a 213 600 eurot, järgnevatel aastatel tasutavad summad jäävad prognoositavalt ca 200 000 euro piiresse. Valla laenukoormusest ja laenude tagastamisest aastate lõikes annab ülevaate tabel 4.

Tabel 4. Laenukoormus 2024-2028

Laenukohustuste jääk 31.12.2023			5 544 365
	Kohustiste võtmine	Kohustiste tasumine	
2024	750 000	-756 112	5 538 253
2025	370 000	-800 953	5 107 300
2026	800 000	-886 073	5 021 227
2027	800 000	-947 639	4 873 588
2028	400 000	-1 019 437	4 254 151
Laenukohustuste jääk 31.12.2028			4 254 151

Likviidsete varade muutus

Likviidsete varade jääk 2024. aasta lõpuks on prognoositud 70 483 eurot. 2025. aastal likviidsete varade jääk suureneb ja on 2025. aasta lõpuks on prognoositavalt 73 722 eurot.